

Verslag vergadering Burenraad DuPont en Chemours, 10 december 2019

Aanwezig namens de Burenraad: Bianca van Rooij, Jans Sieben, Marchel Schilten, Marianne den Braven, Jeroen Bezemer, Dick Naafs en voorzitter Bert Kandel

Ondersteuning Burenraad: Ap van der Pijl en Diana Henneken (verslag)

Aanwezig namens de bedrijven: Guy Libaers (directeur Chemours), Marc Reijmers (manager Milieu, Gezondheid en Veiligheid Chemours), Harmen Geers (communicatie Chemours), Willem Buitelaar (communicatie DuPont) en Govert Griffioen (directeur DuPont)

Afwezig: burenradslid Peter van Rhijn

Er is één toehoorder aanwezig: Jeroen Segenhout (verslaggever van het Financieel Dagblad)

Verslag vorige vergadering

Het verslag van de vorige vergadering (24 september 2019) wordt vastgesteld en staat op de website van de Burenraad. Dick Naafs heeft wel nog een opmerking over het onderzoek dat Chemours heeft laten doen onder karpers naar bio-accumulatie van GenX bij voortdurende blootstelling. Op grond van dit onderzoek is de conclusie dat de vis probleemloos gegeten kan worden. Zo staat in een artikel over dit onderwerp in het Algemeen Dagblad van 7 mei 2019. In de vergadering van 28 mei gaf Harmen Geers aan dat het Algemeen Dagblad met dit artikel iets te kort door de bocht is gegaan en dat de tekst van het door Chemours uitgegeven persbericht leidend is. In het persbericht staat heel duidelijk hoe het onafhankelijke onderzoek is uitgevoerd en de rechtvaardiging van de conclusie. Dick Naafs maakt, na het inwinnen van nadere informatie, bezwaar tegen het trekken van deze conclusie.

Actualiteiten

Bedrijven onder vuur

Het staat niet op de agenda, maar het valt de leden van de Burenraad op dat de bedrijven de afgelopen tijd behoorlijk onder vuur liggen, ondanks de vele goede maatregelen, en daar imagoschade van ondervinden. Dit heeft indirect ook invloed op de relatie met de omgeving. Recente voorbeelden zijn de beweringen vanuit de provincie dat Chemours over 95% van de afvalstromen geen zicht heeft, het weigeren van nader onderzoek en het 'illegale' transport van afvalwater met GenX naar België. Het geeft vragen en onrust. De Burenraad is benieuwd naar de mening van de bedrijven in dit opzicht. De Burenraad (Marchel Schilten) vraagt hoe het komt dat ze geen signalen krijgen. Het lijkt de bedrijven steeds te overkomen als ze negatief in het nieuws komen. Zijn er geen netwerkcontacten? De Burenraad (Dick Naafs): 'Worden jullie steeds verrast?' Marc Reijmers geeft aan dat dat inderdaad in sommige gevallen zo is. Bijvoorbeeld bij het vervoer van het afvalwater met GenX dat voor verbranding naar België is gebracht. Chemours en vaste externe afvalbeheerder Indaver veronderstellen dat dit transport onder de bestaande vergunning kon. DCMR was op de hoogte van het transport. Harmen Geers: 'Het was een hele vervelende verrassing dat ILT het transport illegaal noemt. We gaan met hen in gesprek. De Burenraad (Bianca

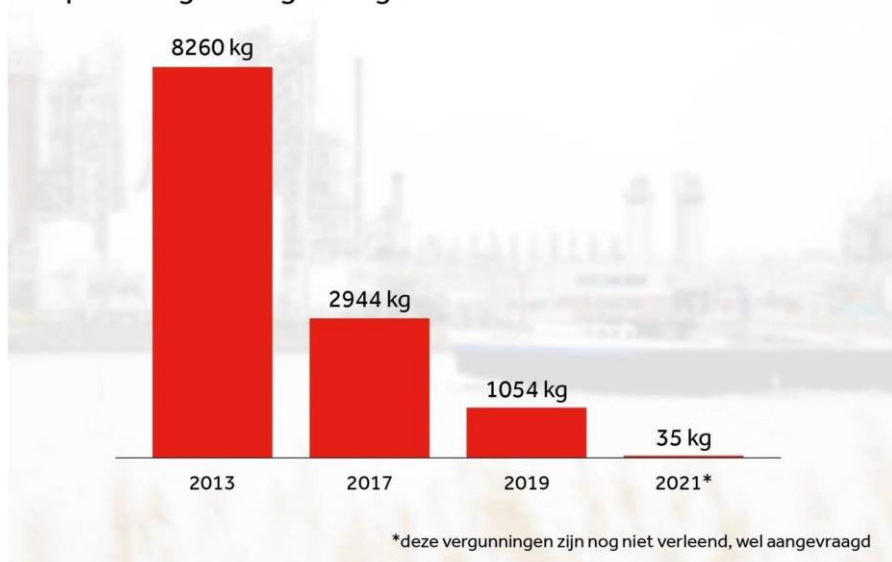
van Rooij) vraagt waarom ze niet voorafgaand aan het transport overlegd hebben met ILT. 'Het is een lading met een lading.' Marc Reijmers: 'Daar hebben we niet aan gedacht, maar we zullen een volgende keer naast DCMR ook ILT informeren' ILT is overigens nog bezig met een onderzoek naar de noodzaak voor een aparte transportvergunning en het feit dat de tankwagen waar het afvalwater in zat na afloop waarschijnlijk niet is gespoeld. Volgens Jans Sieben is dit niet mogelijk. Bij de volgende vergadering is waarschijnlijk meer bekend over dit onderzoek.

De Burenraad (Bert Kandel) vraagt waarom Chemours niet meer naar buiten treedt als er volgens het bedrijf onjuiste informatie in het nieuws komt. Bijvoorbeeld in het geval van de uitspraken vanuit de provincie. Marc Reijmers bedankt voor de suggestie, maar het bedrijf besluit anders. 'Onze aanpak is het gesprek aangaan, niet publiekelijk uitvechten. In januari hebben we een gesprek met de Gedeputeerden.' Bianca van Rooij merkt op dat de bedrijven meer leveren dan vastgelegd is in de vergunning, in de zin dat ze ver onder de gestelde uitstootnormen blijven. Het is zonde dat dat niet goed uit de verf komt.

Ap van der Pijl vraagt naar de communicatie met de lokale bevolking waarbij de Burenraad (Marchel Schilten) de bedrijven tot snelheid maant. Harmen Geers: 'We kiezen niet voor advertenties, maar voor het direct het gesprek aangaan met de buitenwereld en via de journalistiek, want dat is geloofwaardiger dan via een advertentie.'

De Burenraad (Jans Sieben) wil van DuPont weten hoe zij omgaan met de negatieve berichten over hun burens Chemours. Het is tenslotte nog helemaal niet zo lang geleden dat het één bedrijf was. Govert Griffioen: 'Met de afsplitsing zijn duidelijke afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden van de beide bedrijven. Het speelt bij de medewerkers, het gaat over oud-collega's en dan komen er emoties bij kijken. Direct hebben we er niet mee te maken, maar indirect zeker.'

GenX-uitstoot Chemours via water en lucht op verkregen vergunningen

Bron: NOS

Stand van zaken vergunningen

- 2013: Huidige Vergunning voor de activiteiten aan Baanhoekweg 22; na splitsing Chemours & DuPont in 2015, is Chemours vergunninghouder als 'huisbaas'
- Maart 2018: Chemours (& DuPont) vragen herziening (en splitsing) van vergunning aan

- Chemours heeft herzieningen van vergunningsaanvraag ingediend in reactie op aanvullende vragen en eisen van de vergunningsverlener (DCMR namens Provincie Zuid-Holland):
 - December 2018 – revisie #1
 - Januari 2019 – revisie #2
 - November 2019 – revisie #3
 - DCMR (vergunningverlener en toezichthouder) verwacht beschikbaarheid concept vergunning mei 2020 => publieke consultatie waaronder wettelijke adviseurs (gemeenten, RWS, waterschap)
 - DCMR verwacht definitieve vergunning te verlenen in september 2020
 - Parallel aan de volledige vernieuwing en splitsing, spe(e)l(d)en deze ambtshalve wijzigingen en specifieke vergunningsaanvragen:
 - CRC emissiereductie testen vergund – vereiste serieuze inspanning, o.a. in verband met geluidsoverlast
 - Juli 2018: Ambtshalve wijziging voor afvalwater: max. 140 kg FRD / jaar => Chemours heeft in september limiet van max. 2 kg / jaar aangevraagd (> 99% reductie)
 - November 2019: Ambtshalve wijziging lucht emissies
 - Chemours heeft vergunningen aangevraagd voor luchtzuiveringsproject; volgende stap: beslissing DCMR
 - RWS (RijksWaterStaat) heeft vergunning verleend voor directe lozing van sporen GenX in hemelwater en gezuiverd grondwater in rivier (augustus 2019)
 - Voor het afvoeren van FRD-houdend afval ter vernietiging of recycling heeft Chemours de benodigde vergunningen (EVOA - ILT)
- De aanvraag van DuPont loopt parallel met die van Chemours.

Film Dark Waters

Willem Buitelaar vertelt dat de film Dark Waters in de VS draait. In eerste instantie in vier theaters, maar inmiddels nation wide. De film is gebaseerd op een artikel in New York Times magazine van januari 2016 over de juridische strijd van advocaat Rob Bilott tegen DuPont. De advocaat heeft er ook een boek over geschreven, Exposure, dat in oktober 2019 is verschenen. De film gaat over omwonenden van een fabriek van DuPont in Parkersburg in de Verenigde Staten die claimen ziek te zijn geworden van uitstoot van DuPont. Uiteindelijk kwam er in 2017 een schikking tussen DuPont en de klagers. Vanaf 23 januari is de film in Nederland te zien. De film is een Hollywood-productie waarbij feiten en fictie door elkaar lopen. Tot nu toe kan alleen de trailer van de film worden bekeken. Op basis daarvan herkennen medewerkers van DuPont zich niet in het beeld dat de film van het bedrijf schetst.

Verhoging pfas-norm

De Burenraad vraagt zich af wat de verhoging van de Pfas-norm voor gevolgen heeft voor de productie van de bedrijven. Die zijn er niet. Marc Reijmers noemt de website www.pfasexpertisecentrum.nl waarop alle mogelijke informatie over Pfas (verzamelnaam van heel veel stoffen) te vinden is. Aansluitend bij deze discussie noemt hij de dagelijkse toepassingen van Teflon™ en Viton™. De eindproducten hiervan zijn essentieel en veilig. Een voorbeeld hiervan is een katheter, maar ook andere medische apparatuur. Het lichaam reageert niet op Teflon™. Een voorbeeld van een niet-essentieel eindproduct waarvoor Pfas is gebruikt, is vetvrij papier waarin hamburgers worden verpakt. In de landelijke discussie over Pfas wordt momenteel nauwelijks onderscheid gemaakt tussen essentieel en niet-essentieel.

Actualiteiten vanuit de Burenraad

Werving nieuwe leden

Met een paar mogelijke nieuwe kandidaten is afgesproken dat ze een rondleiding krijgen bij de bedrijven. De huidige leden van de Burenraad kunnen hier uiteraard ook aan meedoen.

Actiepunt: Diana Henneken spreekt een datum af in januari 2020

Bezoek DCMR

Bert Kandel heeft contact met de directeur handhaving en toezicht bij DCMR. De Burenraad is welkom voor een bezoek bij de meldkamer en voor het stellen van vragen. Wat de Burenraad in ieder geval wil weten van DCMR: hoe doen ze de controles? Hoe vaak controleren ze? De stand van zaken rondom de vergunningen van Chemours en DuPont. Wat mogen ze precies doen? Als er iets niet klopt, wat dan? Hoe kijken ze bij DCMR naar Chemours en DuPont t.o.v. vergelijkbare andere bedrijven in de regio? Dick Naafs heeft aanvullende informatie opgevraagd bij DCMR en geeft daar graag een presentatie over aan de Burenraad om zodoende beter beslagen ten ijs te komen.

Actiepunt: Diana Henneken overlegt met DCMR over een geschikte datum met de vraag of de Burenraad een uur eerder terecht kan (om 18.30 uur) in een besloten ruimte voor de presentatie van Dick Naafs. Dit wordt waarschijnlijk in februari 2020.

Terugblik werkconferentie Communicatie en impact

Zowel de bedrijven als de Burenraad kijken terug op een waardevolle middag. De publicatie met de resultaten is inmiddels gedrukt en verspreid onder degenen die deel hebben genomen, maar ook onder degenen die uitgenodigd waren, maar onverhoopt niet aanwezig konden zijn. De publicatie is ook terug te vinden op de website van de Burenraad. Marc Reijmers bedankt de Burenraad voor de adviezen die naar voren zijn gekomen. Bert Kandel neemt in het werkplan van 2020 op om hier verder over in gesprek te gaan met in ieder geval de beleidsambtenaren en besturen van de drie gemeenten en de provincie.

Groenplan, bijen en zonnepanelen

Ter verhoging van de biodiversiteit komen er veldbloemen op het terrein. Jans Sieben heeft contact gehad met een bijenvereniging die op zoek is naar een locatie voor bijenkasten. Marianne den Braven waarschuwt voor een wildgroei aan bijenkasten en vraagt zich af of het slim is om hieraan te beginnen. Een insectenhotel zou dan beter zijn. Marc Reijmers vertelt dat het plan om zonnepanelen op losse schroeven staat. De reden hiervan is de complexiteit van de subsidieregels. Het heeft bovendien invloed op de aanvraag van de vergunning.

Communicatie en informatie

Chemours

Harmen Geers geeft aan waar Chemours mee aan de slag is of gaat waarbij het uitgangspunt is: in alle openheid informatie delen.

De Proefkeuken

Chemours heeft meegewerkt aan het VPRO-programma De Proefkeuken. In dit jeugdprogramma onderzoeken Pieter Hulst en Willem Voogd hoe allerlei producten gemaakt worden. In deze aflevering werd een gitaar gemaakt, waarbij Chemours de grondstoffen voor de bekleding van de snaren levert. De aflevering was op 3 november 2019.

Brief Gedeputeerde Staten

Brief over sterke verlaging lozing, 6 november 2019.

Transport Miteni-lading naar België

NRC, NOS en anderen, 13 november 2019.

Pfas-crisis

Trouw, 29 november 2019

Gedeputeerde over overzicht afvalstromen

NOS-journaal, 5 december 2019

Onderzoek naar GenX

Financieel Dagblad, 7 december 2019

Over dit artikel in het Financieel Dagblad geeft Chemours onderstaand overzicht:

Onderzoek naar GenX op verzoek van European Chemicals Agency (ECHA)

- Februari 2019: European Chemicals Agency (ECHA) legt Chemours verplichting op tot onderzoek mogelijke carcinogeniteit (muizen) en halfwaardetijd (mensen) van FRD (GenX)
- Juni 2019: Chemours maakt bezwaar tegen extra onderzoek op muizen:
 - Dergelijk onderzoek is al gedaan (met zeer hoge doses)
 - Mechanisme werkt anders in knaagdieren dan bij mensen
 - Extra onderzoek veroorzaakt onnodig dierenleed
 - FRD bouwt niet op in het lichaam (itt PFOA)
- November/December 2019: Chemours stelt onderzoeksopzet op voor afleiden halfwaardetijd bij mensen
 - => medewerkers Chemours, op vrijwillige basis

Sponsoring/ondersteuning

Chemours heeft tien doelstellingen (Corporate Responsibility Commitment Goals: For a World that Demands More). Specifiek voor Dordrecht zijn:

- Veiligheid
- Vibrant Communities – banden met omgeving aanhalen en versterken
- Vernieuwing van de vergunning – sterk lagere emissie limieten
- Emissions Reductieproject

Vibrant community activiteiten en support (inclusief Beursvloer 2019)

- Het Kristal: GrowWizzKid: kinderen leren groente te verbouwen, dit is een project van 8 jaar
- Wielerronde van Dordrecht, hoofdsponsor
- Stichting Anders, sponsor, Partner Plus
- Dordrecht Pride
- LexLab, technologie workshops voor kinderen basisonderwijs groep 6
- Wereldwijven
- Het Spectrum
- 's Heeren Loo LeerWerkPlein
- Stichting De Vertelfabriek
- Diakonaal Aandachtscentrum

- Stichting Present
- Geef het Dordt
- Muziektheater Hollands Diep

DuPont

Nieuw duurzaamheidskader

DuPont sustainability en stewardship (duurzaamheid en rentmeesterschap): met de wetenschappelijke kennis van DuPont wil het bedrijf op drie thema's bijdragen aan een meer duurzame wereld: Innovaties die mensen voorspoed brengen, Duurzame bedrijfsvoering en Mensen en welzijn. De doelstellingen op elk van deze thema's zijn eind oktober 2019 bekendgemaakt. Meer informatie hierover staat op de Amerikaanse website van DuPont (www.dupont.com/sustainability).

Actiepunt: Willem Buitelaar zorgt voor een Nederlandse vertaling op de Dordtse site. Ook als het gaat om de informatie over Pfas.

Nieuwsbrief InZicht

Op 18 december verschijnt de nieuwste editie van DuPont InZicht. Met een oplage van 17.000 exemplaren wordt deze huis-aan-huis verspreid in Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden. In deze editie staan onder andere twee interviews met leden van de Burenraad en een terugblik op de werkconferentie van de Burenraad, alsmede een klantenverhaal dat de relevantie van producten van DuPont uit Dordrecht in het dagelijks leven toelicht (met accent op mobiele veiligheid: airbags, veiligheidsgordels etc.).

Sponsoring/ondersteuning

- Activiteiten #jebentnietalleen (project van de gemeente Dordrecht om eenzaamheid te bestrijden) De Merwelanden Dordrecht
- Kerstdiner voor de wijk met De Merwelanden
- Sponsoring AED voor wijk De Staart en reanimatiecursus, Zaandam, Wijngaarden

Beursvloer 2019

Vier matches dit jaar

- Stichting Present Dordrecht-Papendrecht
- Inloophuis Helianthus
- R-newt
- Buitenzinnig

Vrijwilligerswerk uitbouwen

Intern bij DuPont is een groep bezig met vrijwillige inzet meer handen en voeten te geven.

Wat verder ter tafel komt

Bert Kandel geeft aan dat de Burenraad begin 2020 een evaluatie zal doen. Jans Sieben vraagt of er nog boetes open staan. Hij bedoelt hiermee de last onder dwangsom die Chemours van DCMR opgelegd heeft gekregen. Marc Reijmers: 'Dit loopt nog. Er is nog geen datum van de rechtszaak bekend.'

Bianca van Rooij vraagt of de bedrijven op de hoogte zijn van alle eindproducten die gemaakt worden van de halffabricaten die ze leveren. Marc Reijmers: 'Van veel weten we het, maar niet van alle. Er zitten verschillende stappen tussen.'

Marchel Schilten wil graag weten hoe de bedrijven omgaan met de sluiting van de N3 als de Wantijbrug dicht gaat voor werkzaamheden. Marc Reijmers vertelt dat de medewerkers gestimuleerd worden om met de fiets of met het openbaar vervoer te komen. Daarnaast hebben de

medewerkers zelf een enquête gehouden waaruit het schuiven met de werkroosters als optie naar voren is gekomen.

Dick Naafs komt terug op de vorige vergadering. Hij heeft toen na afloop Christina McEvoy een vraag gesteld over een brochure over niet-vluchtige stoffen, maar nog geen antwoord van haar gehad.

Willem Buitelaar zal haar helpen herinneren contact met hem op te nemen.

De volgende bijeenkomst is begin 2020 bij de DCMR. Datum wordt nader bekend gemaakt.

Diana zendt binnenkort een planning rond van de vergaderingen in 2020.